

Zwartbol Planontwikkeling & Advies B.V.
t.a.v. Henk Zwartbol
Hezelstraat 19
6576JL Ooij

Belfeld, 28 september 2015

Flora- en fauna-inspectie locatie Morgenbad te Leuth

door: ir. Hans Hovens, Faunaconsult
in opdracht van: Zwartbol Planontwikkeling & Advies B.V.

Inleiding

Zwartbol Planontwikkeling & Advies B.V. begeleidt de herinrichting van het voormalige Morgenbad te Leuth en heeft ecologisch adviesbureau Faunaconsult opdracht gegeven een flora- en fauna-inspectie uit te voeren. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Een foto van het plangebied is weergegeven in figuur 2 en 3.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (Leuth, Sectie C, perceel 1663).

Figuur 2. Zicht op het te slopen gebouw.

Figuur 3. Zicht op het overig deel van het plangebied.

De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van circa 500 plant- en diersoorten. Het gaat hierbij om alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen en enkele bij AMvB (Stb. 523, 2000) speciaal aangewezen plant- en diersoorten. Uitgangspunt van de wet is het 'nee, tenzij'- beginsel. Slechts voor een beperkt aantal handelingen kan op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet ontheffing worden verleend van de verboden uit artikel 8 t/m 11 van de wet (voor zover hiervoor niet reeds op basis van een ander artikel vrijstelling of ontheffing kan worden verleend). Voorwaarde daarbij is dat met de voorgenomen activiteit geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Kort gezegd worden de onder de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten in drie categorieën opgedeeld, met elk een ander regime wat betreft ontheffingen:

1. algemene soorten (FF1);
2. overige soorten (FF2);
3. streng beschermde soorten (FF3).

De categorie 'algemene soorten' - zoals mol en konijn - is voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.

De categorie 'overige soorten' is eveneens voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits die activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van Economische zaken goedgekeurde gedragscode. In zo'n code geeft een sector zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bijvoorbeeld altijd eerst inventariseren waar de soorten precies voorkomen en daar met de werkzaamheden rekening mee houden (door een hol af te schermen of de standplaats van planten aan te geven). Als een sector nog niet beschikt over een goedgekeurde gedragscode, dan moet er bij ruimtelijke ingrepen bij eventueel voorkomende verblijfplaatsen van beschermde soorten van de categorie overige soorten een ontheffing worden aangevraagd. Daarbij kan worden volstaan met een zogenaamde lichte toetsing. Dat houdt in dat de voorgenomen maatregelen 'geen afbreuk doen aan gunstige staat van instandhouding van de soort'.

De categorie 'streng beschermde soorten' omvat de soorten die worden genoemd in bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet en alle inheemse vogels. Voor de categorie 'streng beschermde soorten' wordt slechts in een beperkt aantal situaties een vrijstelling verleend. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt géén vrijstelling en moet dus altijd een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag voor streng beschermde soorten wordt getoetst aan drie criteria (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005):

- 1) er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 2) er is geen goed alternatief
- 3) de activiteit past binnen een van de hierna genoemde belangen:
 - Onderzoek en onderwijs;
 - Repopulatie en herintroductie;
 - Bescherming van flora en fauna;
 - Veiligheid van het luchtverkeer;
 - Volksgezondheid of openbare veiligheid;
 - Dwingende redenen van openbaar belang;
 - Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
 - Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
 - Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
 - Bestendig gebruik;
 - Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets en aan alle drie criteria moet worden voldaan.

In sommige gevallen gelden bovendien aanvullende toetsingscriteria. Als het gaat om een ontheffingaanvraag in het kader van

- bestendig beheer en onderhoud in landbouw of bosbouw, of
- bestendig gebruik, of
- ruimtelijke inrichting of ontwikkeling,

én het gaat om 'streng beschermde soorten' en/of vogelsoorten, dan wordt extra getoetst op het volgende criterium:

4) de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van 'zorgvuldig handelen'.

Werkwijze

Op 25 februari 2015 heeft Faunaconsult het plangebied en haar directe omgeving bezocht. Daarbij werd het te slopen gebouw van binnen en buiten geïnspecteerd op geschiktheid als habitat voor beschermde diersoorten en beschermde planten. Tevens werd er gezocht naar (tekenen van) beschermde zoogdieren en planten. Aan de hand van relevante verspreidingsgegevens (RAVON, 2004, 2006, 2007, 2010, 2011 en 2013 en de website www.waarneming.nl) is vervolgens ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomen.

Bevindingen

Algemeen

Het plangebied ligt aan de zuidoostzijde van Leuth. Het plangebied bestaat uit enkele rijen bomen, te weten zomereiken en (knot)essen. Daarnaast is er het gebouw van het voormalige zwembad Morgenbad. Het overige deel van het plangebied was tijdens het veldbezoek in gebruik als gronddepot, met bergen grond en puin (zie figuur 3). Onder de rij essen (aan de zuidwestzijde van het plangebied) bevond zich een rij struiken (met onder meer liguster en mahoniestruik) die recent waren geklepel. De omgeving van het plangebied bestaat uit akkers en weilanden. Aan de zuidzijde bevindt zich een tennisbaan, aan de noordzijde bevindt zich de bebouwde kom van Leuth.

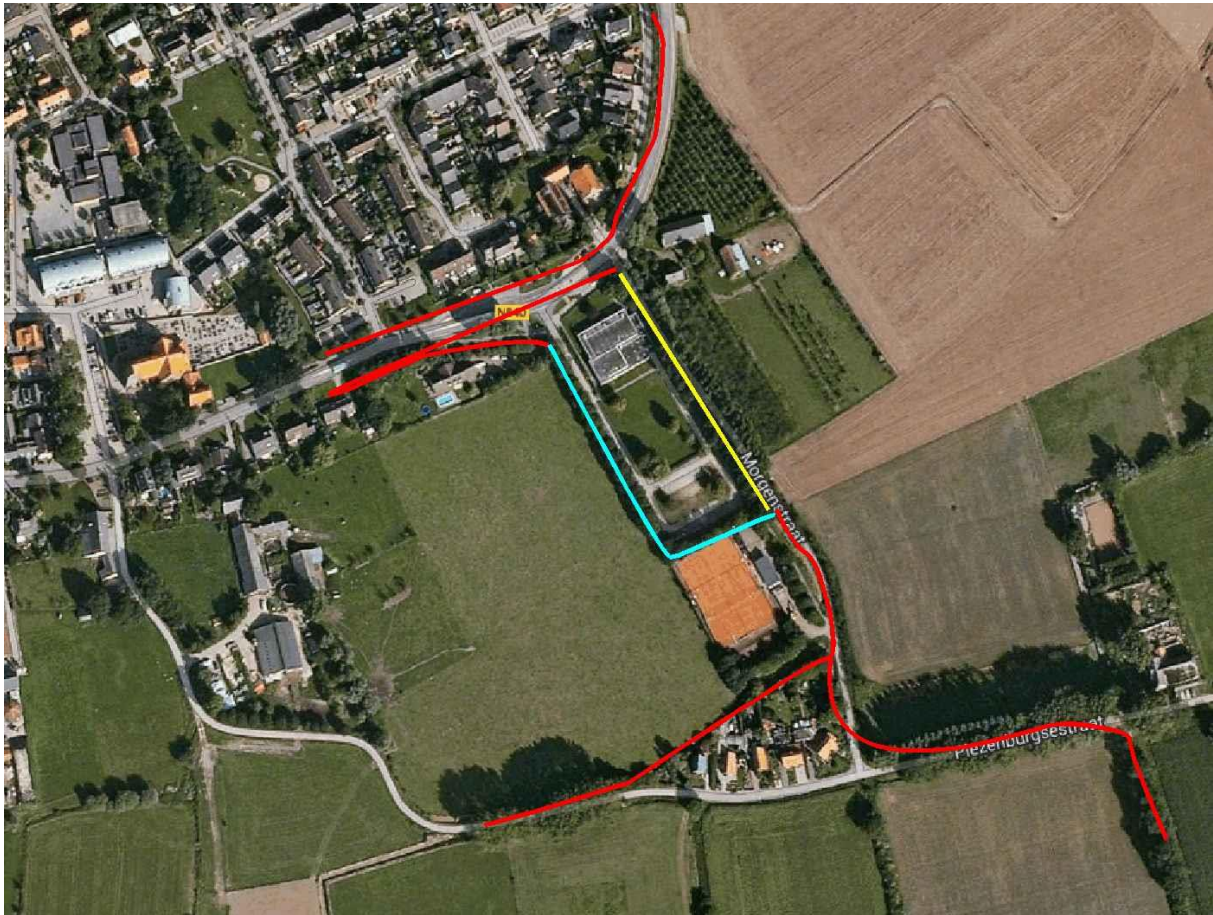
Zoogdieren

De zuidoostgevel van het gebouw bevat zich enkele open stootvoegen op circa 3 meter hoogte. Al deze stootvoegen werden tijdens het veldbezoek geïnspecteerd en alle bleken zeer ondiep, doordat het glaswol in de spouw overal tegen de stootvoegen aandrukt. Voor vleermuizen is de spouw daardoor niet via deze open stootvoegen te bereiken. De overige gevels van het gebouw hebben stootvoegen op circa 20 cm hoogte; dit is te laag voor vleermuizen.

Het te slopen gebouw heeft een plat bitumen dak en de dakranden sluiten overal nauw aan op de muur. Ook de her en der onder het dak aanwezige golfstalen gevelbetimmering sluit overal nauw aan op de muur. Het is niet mogelijk dat vleermuizen toegang hebben tot de spouw of het gebouw zelf; vleermuisverblijven zijn dus afwezig in het te slopen gebouw.

Langs de noordoostzijde van het plangebied bevindt zich een rij zomereiken, langs de zuidwestzijde bevindt zich een rij essen en aan de zuidoostzijde van het plangebied bevindt zich een rij van 4 geknotte essen. Het is mogelijk dat deze boomrijen een functie als vaste vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen vervullen, tussen de laanbomen langs de Botsestraat en de laanbomen langs de Morgenstraat. Figuur 4 geeft deze mogelijke vaste vliegroutes weer.

Op grond van de aanwezige biotopen en verspreidingsgegevens, is het verder mogelijk dat een aantal algemeen in Nederland voorkomende zoogdiersoorten in het onderzoeksgebied voorkomt. Tabel 1 geeft een overzicht van de zoogdiersoorten die mogelijk een vaste rust en verblijfplaats in het plangebied hebben.

Figuur 4. Mogelijke vliegroutes van vleermuizen in en rond het plangebied.
rood = bomen buiten het plangebied;
blauw = (knot)essen in het plangebied;
geel = zomereiken in het plangebied.

Tabel 1. Beschermde zoogdiersoorten die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	X		
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	X		
Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)	X		
Gewone bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>)	X		
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	X		
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	X		
Mol (<i>Talpa europea</i>)	X		
Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)			X
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)			X
Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)			X
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)			X
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)			X

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

Vogels

Onder 'Zoogdieren' is al uitgelegd dat er geen geschikte openingen in het gebouw aanwezig zijn. Jaarrond beschermde vogelnesten zijn daarom in het gebouw zelf afwezig. Omdat de bomen in het plangebied geen grote nesten of holten bevatten, is het uitgesloten dat er strenger beschermde vogelnesten in het plangebied aanwezig zijn. Het is wel mogelijk dat de bomen in het broedseizoen nesten van algemeen voorkomende vogels bevatten, zoals de winterkoning en de merel.

Overige beschermde soorten

Mogelijk maakt een deel van het plangebied onderdeel uit van de landhabitat van de gewone pad en de bruine kikker (zie tabel 2). Omdat er geen wateren in het plangebied aanwezig zijn, is het uitgesloten dat er voortplantingswateren of aan water gebonden beschermde soorten voorkomen. Op grond van de aanwezige biotopen is het wel mogelijk dat delen van het onderzoeksgebied als landhabitat worden gebruikt door een aantal algemeen voorkomende amfibiesoorten. Deze soorten worden genoemd in tabel 2.

Naast de al genoemde bomen en struiken, zijn tijdens het veldbezoek in het plangebied alleen algemene planten waargenomen als ridderzuring, smalle weegbree, speenkruid, kamperfoelie (onder de zomereiken) en paarse dovenetel. Beschermde planten zijn zeer waarschijnlijk niet aanwezig, evenals overige beschermde diersoorten.

Tabel 2. (Potentieel) in het gebied voorkomende beschermde amfibieënsoorten. De status van de soort in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	X		
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	X		

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

Conclusies

Slopen gebouw: geen beperkingen

Omdat er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde dieren in het te slopen gebouw aanwezig zijn, hoeft er bij de sloop van het gebouw verder geen rekening met de Flora- en faunawet te worden gehouden.

Vleermuizen: geleiding behouden

De rij zomereiken en de rijen (knot)essen dienen mogelijk als geleiding voor vleermuizen. Een vaste vliegroute van vleermuizen is streng beschermd onder de Flora- en faunawet. Uit figuur 4 valt op te maken dat de rij zomereiken en de rijen (knot)essen dezelfde boomlanen buiten het plangebied met elkaar verbinden. Het is de bedoeling dat de rij zomereiken grotendeels zal worden gekapt. Doordat de rij essen de gedeeltelijke functie van de rij zomereiken als geleiding zal overnemen, blijft de vaste vliegroute voor vleermuizen intact. De rij zomereiken wordt daardoor in het kader van de Flora- en faunawet niet als een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen gezien. De rij essen zal als zodanig worden behouden, wel zullen 3 essen nabij de tennisbaan zullen worden gekapt (zie figuur 5). Hierdoor ontstaat er een onderbreking van circa 22 meter; deze afstand is door vleermuizen nog goed te overbruggen (doorgaans gaat men bij vaste vliegroutes van vleermuizen uit van een maximale onderbreking van 30 meter).

Figuur 5. De drie te rooien essen.

Wegens het mogelijke voorkomen van vogelnesten tijdens het broedseizoen, is het uiteraard zaak de te kappen bomen buiten het broedseizoen (dus buiten de periode 15 maart – 15 juli) te kappen. Omdat hiermee schade aan vogelnesten, eieren of jonge vogels wordt voorkomen, hoeft er voor vogels geen ontheffing te worden aangevraagd.

Rekening houden met algemeen beschermde soorten

Voor het vernietigen van holen etc. en verstoren van beschermde zoogdieren en amfibieën van de categorie ‘algemene soorten’ voor ruimtelijke ingrepen, bestaat een vrijstelling op grond van ‘AMvB artikel 75’ van de Flora- en faunawet (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005). Er hoeft daarom geen ontheffing te worden aangevraagd.

De in de Flora- en faunawet genoemde ‘algemene zorgplicht’ is ook op beschermde soorten uit de categorie ‘algemene soorten’ van toepassing. Beschermde diersoorten (ook die van de categorie ‘algemene soorten’) die tijdens het verwijderen van vegetatie en het vergraven van grond worden aangetroffen, moeten direct worden gevangen en in het aangrenzende gebied worden vrijgelaten.

Literatuur

- Dienst Regelingen. 2009a. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009b. Bijlage aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009c. Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-A. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.